

MANISPAA YA SINGIDA- MTHANI WA AWALI KABLA YA MTHANI WA TAIFA.AGOSTI,2023.

MWONGOZO WA USAHIHISHAJI –KISWAHILI-KIDATO CHA NNE

MAJIBU

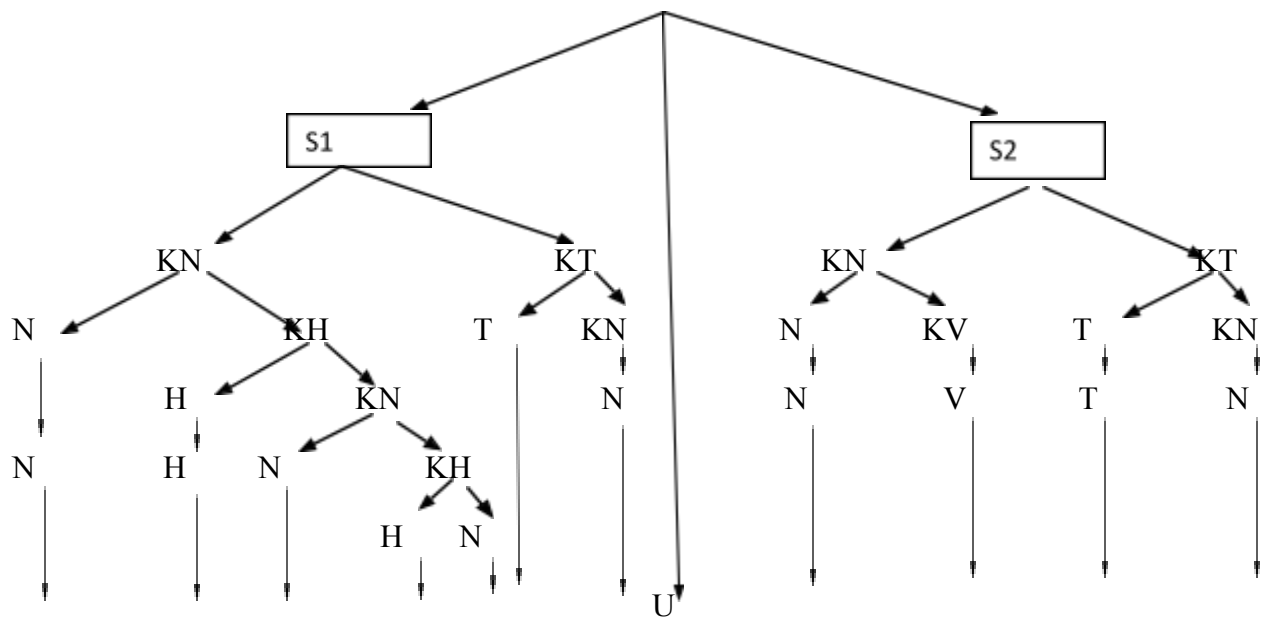
1. 1@10

i	ii	Iii	iv	v	vi	vii	viii	ix	X
C	C	B	C	D	E	B	B	A	E

2. 1@=06

i	Ii	Iii	Iv	V	Vi
G	E	F	D	A	H

3. s.ambatano

Wanafunzi wa kidato cha kwanza wanacheza mpira wakati wanafunzi wengine wanaimba nyimbo

ALAMA=09

4.

- i. KI-VI
- ii. I-ZI
- iii. A-WA
- iv. U-YA
- v. U-I
- vi. KU
- vii. U-I
- viii. I-ZI

5. mwalimu azingatie methali yoyote inayofaa kujibu swaali
 - i. Jungu kuu halikosi ukoko- siku zote jungu kuu halikosi ukoko omba ushuri usilazimishe
 - ii. Kidole kimoja hakivunji chawa-kidole kimoja hakivunja chawa mkishirikiana mtashinda
 - iii. Mwenda pole hajikwai-fanya polepole ili liwe na ufanisi kumbuka mwenda pole hajikwai
 - iv. Akiba haozi-Hifadhi pesa kidogo ivi unajua akiba haozi
 - v. Mwenye shibe hamjui mwenye njaa-mwenye shibe hamjui mwenye njaa pambana na hali yako
 - vi. Lisemwalo lipo kama alipo laja-wanaosema ni mdokozi sio wajinga kwasababu lisemwalo lipo kama alipo laja (ALAMA 06)

6. Mwanafunzi aeleze kwa ufupi nadharia nne(4) za asili ya Kiswahili.

i.kiswahili ni lugha ya vizalia

ii.Kiswahili ni pijini/kreoli

iii.kiswahili ni kiarabu

iv.kiswahili ni kibantu (ALAMA 10)

7.i.Magazeti-kupitia kusoma habari mbalimbali zilizopo kwenye magazeti husaidia lugha ya Kiswahili kukua hasa kwa kuongeza misamiati.mfano mwananchi,mzalendo n.k

ii.Televisheni-vipindi vingi hurushwa kwa lugha ya Kiswahili,hivyo husaidia lugha ya Kiswahili kukua kwa kupitia michezo,burudani mbalimbali mfano.TBC,ITV,AZAM TV

iii.Redio-hurusha matangazo mbalimbali kwa lugha ya Kiswahili.mf.redio one

iv.Majarida mbalimbali-mf.FEMA (ALAMA 10)

8.-Lahaja husaidia ukuaji wa lugha ,pale inapowezesha upatikanaji wa nisamiati mipya ya utumizi katika lugha ya Kiswahili

-husaidia katika usanifishaji baada ya uteuzi wa lahaja flani mfano uteuzi wa kiunguja kama lahaja ya usanifishaji katika lugha ya Kiswahili inasaidia kupata lugha sanifu

-kuwezesha uwepo msamiati mipya kupitia mitindo mbalimbali ya wasemaji upatikanaji wa elimu ,siasa n.k

-Matumizi ya lahaja yanayolithishana toka sehemu moja kwenda nyingine huipamba lugha hiyo kuifanya ivutie na kuongeza watumiaji na hivyo kukua(ALAMA 10)

HADHIRA YA FASIHI SIMULIZI	HADHIRA YA FASIHI ANDISHI
i.wanaonana ana kwa ana	Hawaonani ana kwa ana
Ii inapokea mabadiliko ya haraka	Haipokei mabadiliko kwa haraka
Iii inafikisha ujumbe kwa njia ya mdomo	Inafikisha ujumbe kwa njia ya maandishi
iv.Hushirikisha watu wote	Inashirikisha wanaojua kusoma tu

alama 12.

Hitimisho-alama 1

10.Utangulizi,kiini,hitimisho =alama 15

Mwanafunzi achague mashairi matatu(03)kwa kila diwani kisha aeleze kupitia mashairi hayo ni kwa namna gani mwandishi amekuwa mwalimu mzuri

Mfano Diwani ya wasakatonge - mashairi kama

Afrika- ualimu wa mashairi –umuhimu wa ukombozi wa kisiasa

Wanawake wa Afrika ualimu wa mashairi - kujikomboa ki-fikra miongoni mwa wanawake

Madikteta ualimu wa mashairi - madhara ya uongozi uliombaya

Diwani ya Malenga wapya

-payuka –ualimu wa mashairi -umuhimu wa kuwepo uongozi bora na uwajibikaji

-siharakie maisha- ualimu wa mashairi - umuhimu wa kuwa na subra katika maisha

Israfu- ualimu wa mashairi -muhimu kuwa na matumizi mazuri ya pesa

11.-utangulizi uendane na vitabu(alama 2)

-kiini(alama 12)

i.TAKADINI

-Mila potofu

-uzalilishaji wa wanawake/uonevu

-ukosefu wa elimu kwa jamii

ii.WATOTO WA MAMA N,NTILIE

-Jamii kuendelea kushikilia mila potofu

-umasikini

-ulevi mfano mzee lomolomo

-wizi na ujambazi mf.Dani,Dotto

-Ukosefu wa elimu mf.zita na peter

iii.JOKA LA MDIMU

-Rushwa

-urasimu

-umaskini

-wizi na ujambazi

-uhujumu uchumi na magendo

.Hitimisho(alama 01)